פנדורה

קובץ סיפורים קצרים

מוטי פסטרנק

2015

Copyright Motti Pasternak, Frankfurt/M. 2015

mottipasternak@yahoo.com

פנדורה

איש בפיג'מה עומד במרפסת, נשען על מעקה הברזל ממעשן, מביט על שתי גרוטאות משאית עמוסות מכונות כביסה ישנות, מדיחי כלים ומקררים חלודים מתחת לקרעי חופת ברזנט דהויה, מסמורטטת.
"כבר עשרים שנה!" צועקת לו אשה בשמלה פרחונית, ישובה על כר אדום על מעקה המרפסת, בוררת אורז על מגש וורוד.
"שילכו לעזזל!" הוא עונה לה, משליך את הבדל על ערמת הפיגומים בחצר הבית.
"גמרו את התמ"ת!" היא צועקת וקולה נבלע ברעש מנוע אוטובוס שעוזב לאט את התחנה כשאחריו רץ זקן על סל בצעדים קטנים וצועק: "רגע! רגע!"

הבניין המשופץ מזדקר מהודר בריבועי צבע לבן ממסוגרים בפסי צבע אפור, עטור חגורות בטון שאמורות להגן על יושביו מפני רעידות אדמה: אי של סדר במרכזן של ערימות פיגומים, שקי מלט קרועים, קרשים וקרטונים הזרועים בחצר.
על שאריות מזרן גומי אויר משחקים חתלתולים מפוספסים תופסת, קופצים באויר, נעלמים בדהרה בגדר המטפסת של הבית השכן.
והגדר. מטפסת על גג הבית, יורדת בשולי המרזבים, לוטפת את עמודי המרפסת ומהם, דרך ענפי השסק אוחזת בגדר הבית שבעליו, זוג זקן וילדם הלוקה בתסמונת דאון נעלמו בנבכי הזמן שעטה את ביתם במעטפת מטפסים. את הנכס הנטוש תפסה בחורה ערירית, גמלונית וקודרת בשם ענת שעשוע, שהיתה מדברת עם עצמה. אחת שעושה שוחור.
ימים על ימים היתה מסתגרת בביתה. נשים עמוסות סלי קניות שחלפו על פני הבית שמעו אותה מתווכחת עם עצמה מבעד לתריסים המולטים.
"היא רבה עם גבר נשוי..." אמרה אחת סביחה לשכנה שבאה מהבנק שענתה לה "שילמתי חשבון חשמל. תראי כמה גבוה!".
"טוב שהזכרת לי." אמרה סביחה, הרימה את הסלים מהמדרכה והמשיכה בדרכה לשיכון.
אך היו גם ימי שמחה, בהם היתה שרה שירי מולדת, כורעת בין הערוגות המתוחמות בבקבוקים ריקים שהיו נעוצות בקרקע, משקה את הצמחים אותם כנתה "קטנים שלי."
לפעמים ראו הנשים את כתפיה שעונות על גזע השסק, מנגנת את "עלי גבעה שם בגליל" בחלילית.

בערבי הקייץ היתה מדליקה נרות בקופסאות שימורים במרפסת, שוכבת על מזרון מפוספס, צופה בכוכבים המרצדים מעבר לסבכת המטפסים.
לפעמים היה שער הברזל חורק ואשה שואלת הקול מהוסה: "מפריעה?"
ענת היתה מתרוממת מהמזרן ואומרת, "אהלן! תפדלי, כנסי!"

"סתכל ציון!" משך לי רחמים בשרוול, "היא באה!"
"מי באה? יא מנייק!" התעצבנתי עליו.
"ההיא!" רחמים משך אותי מאחרי המיכל איפה שזורקים עיתונים וראינו אותה מנסה להוציא דברים מהכלוב של הפלסטיקים.
"בוא!" אמר לי רחמים.
"מהפיתום שאבוא!" התעצבנתי עליו, "מה אני הפרייר שלך?"
אז רחמים הלך לבד, ניגש ודיבר אתה ואחר כך היה הפועל שלה: בשביל כל פלסטיק של שקדי מרק עם מכסה היתה נותנת לו חצי שקל, ואז הוא נהיה סנוב עלי.
"פעם היה לו יותר מדי לסחוב ועזרתי לו. "מה היא נותנת לך?" שאלתי בכדי להרגיז אותו. "לך תזדיין!" הוא ענה לי. אז הלכתי לילה אחד, טיפסתי לה למרפסת והסתכלתי בתוכו מהתריס."
"ציון! לך תביא לאבא גרעינים!" צעקה אישה מהצד של הבית של התמ"ת, "פעם אחרת נסתלבט!" אמר לי ורץ לנחום.

נעצרת סוברו לפני הבית, ויוצאת מאחת מכונדרת עם משקפי שמש, מנצנצת כמו לוסטרה וניצה נעצרת, מורידה את הסל, משפשפת את המותן, כאילו נתפס לה משהו, חושבת: "מה זו לזו?"

"הלו! הלו!" צועקת ההיא מלפני השער והגדולה יוצאת. "מה?" היא שואלת וניגשת לשער.
"יש לי משהו דחוף לדסקס אתך!" ההיא אומרת
ומוציאה תלתל מהעיניים. "בטח לא שלה..." חושבת ניצה.
"אבל לא בשביל לדבר בכביש."
"בואי, תכנסי בבקשה."

שתיהן נכנסות לבית, וניצה נכנסת על קצות האצבעות למרפסונת שלפני דלת הכניסה ומציצה מהחלון.

המכונדרת בוכה בקול רם, והגדולה מלטפת לה את הכתף. "תרגעי, מהשלך? למה לבכות אם אפשר לעשות משהו?"
המכונדרת מוציאה טישיו מהתיק, מסירה את המשקפיים, מנגבת את העיניים, מקנחת את האף.
"את לא מתארת לעצמך, ענת, מה הם עושים לי!
כל יום היא מתקשרת אלי בעשר ומתיעצת איתי מה לבשל לו! איזה חוצפה! את מתארת לעצמך דבר כזה?"
קולה של המכונדרת מתרומם ומתחדד לצעקה.
"היא שואלת אותי מה שאמא שלו, זכרונה לברכה, למרות שלא היתה מלאך גדול, היתה מבשלת לו! מתיעצת איתי איזה תחתונים לקנות לו!"
המכונדרת מתיפחת, והגדולה טופחת לה על השכם, "יש לי משהו בשבילך." היא ניגשת למדף ומביאה צנצנת גדולה ובתוכה חרק דגול. המכונדרת בוחנת אותו מול האור, והחרק שולח מחושים ארוכים שמגיעים עד למכסה הצנצנת, בוחן אותה גם הוא.
"פיחסה! מה זה?" המכונדרת דוחפת את הצנצנת על השולחן לעברה של ענת. "זאת הכלאה של עקרב וערצב."
"ומה יוצא ממנו?" שואלת המכונדרת.
"הרעלת דם." עונה ענת.
"כמה?" שואלת המכונדרת ומחזירה את משקפי השמש לאפה.
"אלפיים."
"מה? בשביל כזה ג׳וק מסריח? אין לך משהו אחר?"
וענת נגשת למדף, חוזרת עם צנצנת קטנה יותר עם מכסה מחורר.
"איזה זחל יפה!" מתלהבת המכונדרת, "אותו אני לוקחת בכיף!"

"ברכה!" צועקת מהמדרכה אחת, גוררת עגלת קניות עם משבצות אדום שחור לבן מאחריה.
"מה?" נפתח סדק בתריס של המרפסת.
"את לא יודעת מה קרה לי!"
"איפה?" התריס מוסט ומופיעה אחת עם מעיל בית בדוגמת שושנים כחולות על רקע ורוד ומצנפת סגולה.
"המדרובה מהחירבה. הרגה אותי ההיא! איזה צער!"
"למה?" שואלת ההיא מלמעלה.
"אל תשאלי, ברכה, אני הולכת מהקניות במדרכה, ככה..." וההיא מלמטה מתחילה לטייל על המדרכה, גוררת אחריה את העגלה, "ופתאום מנצנץ לי משהו בעיין..."
"מצאת עגיל?" שואלת ההיא מלמעלה, "תראי!" ומתכופפת מעבר למעקה.
"מה עגיל, מה! אני רואה שם בחצר של המדרובה מתנצנץ על מקל הכובע שבת של אמא שלי זכרונה לברכה!"
"ההוא?"
"בחיי, כמו שאני אומרת לך, עם היהלומים מזכוכית כחולה: דחליל עשתה ממנו! דחליל!"
"אללה יסתור!" מצקצקת ההיא מלמעלה בלשון.
"והשמלה השחורה עם הדנטלים בשרוולים ובצווארון הלבישה עליו ומלאה בקש! בדיחה עשתה מאיתנו!" צועקת ההיא מלמטה ומכה בכף ידה על החזה.
"למה נתתם לה?" שואלת זאת מלמעלה.
"זרקנו ולקחה!, עונה זאת מלמטה, מושיטה את כפות ידיה לפניה.
"מה לעשות?" אומרת זאת מלמעלה, "מי שבא ראשון לוקח..."
"אבל הכובעים של כולם שם: אמא של מרגלית בדיחי, מריום, והסבתא של תפארת חוברה: גן שעשועים עשתה מאיתנו!"
"מא את אומרת!" נאנחה ההיא מלמעלה.
"ברכה, כשראיתי את זה בעיניים שלי נשבר לי הלב! לראות אותם זכרונם לברכה עומדות עלובות בסמרטוטים בגן שלה, יחרב ביתה!"
"ואמרת לה?" שואלת ההיא מלמעלה.
"באתי אליה ואמרתי לה: "מה זה, מה?!"
"ומה ענתה?"
"לא עניין שלך", ענתה".
"ומה עשית?"
"הלכתי איפה שעומדת אמא שלי אבל היא התעמדה לי מול הפנים, שואגת: "הההה!"
"ו?"
"אמרתי לה: "עולי לי, עופי!"
"ו?"
התקרבה לי בפנים שואגת: ההההה!"

"וו!"
"ברחתי לה..." התייפחה ההיא מלמטה.
"שאלוקים ישמור אותנו מפני מזיקים רעים ועושי עוול!" אמרה ההיא מלמעלה.
מהמרפסת הסמוכה יצא קול מהתריס:
"העיקר הבריאות, גברת!"
"מה את אומרת? יללה נלך." אמרה וגררה את העגלה אחריה.

משאית דודג' כחולה, מה כחולה? יותר חלודה מצבע, חורקת במעלה הכביש. מעלה? מה מעלה? כולו שיפוע של עשר מעלות, מתנשפת, מתייפחת, נעצרת מול הבית עמוסת קרשים ולוחות עץ. אחרי המשאית נעצרת שברולט אדומה עם כנפיים באורך של רכבת וממנה יורדים אחד עם כרס ומכנסיים משוכות למעלה, תקועות באמצע התחת והשני: מקל עם מכנסי צינור וחגורת עור רחבה עם אבזם ניקל בצורת ראש אריה. מהמשאית יורדים שני כושים, שואלים: "מה לעשות?"
"תחפרו שתי חורים באדמה, תקעו שני קרשים גדולים ותדפקו אבנים מסביב עם קצת מלט ומיים על זה" אומר זה עם הכרס.
"ואח"כ תקשרו את השלט בחוט ברזל למעלה עם הסולם," אומר זה עם המכנסיים.
"לא לדפוק מסמרים?" שואל כושי אחד.
"חוט מספיק, יללה!" מוחא זה עם המכנסיים כפיים, "יללה!" ואומר לזה עם הכרס: "בוא ניסים, נסע נשתה קפה."

עומדים מהצד השני של הרחוב ומסתכלים על השלט "ערוסי את חלגגואה, קבלני בניין".
"לא עקום?" שואל זה עם הכרס ומחזיק את הידיים מאחרי הגב.
"מה עקום בראש שלך?" שואל זה על המכנסיים.
"מה אתם עושים פה?" יוצאת מהחצר פרועה עם קפקפיםן.
"יללה! עופי לנו מהעיניים!" צועק זה עם המכנסיים.
"לא כדאי שתשארי פה, יותר טוב תלכי למקום אחר!" צועק זה עם הכרס.
"לא הולכת שום מקום!" צועקת ענת, "זה מקום שלי!"
ההוא עם המכנסיים קופץ לה מתחת לאף וצועק לה בפרצוף: "עוד יום את פה, ואנחנו גומרים עלייך!"
"בחיי התורה, כואב לנו הלב ממה שנעשה ממך!" אומר זה עם הכרס, וההוא עם המכנסיים מעביר יד על הצוואר שלו, מסתובב להוא עם הכרס ואומר: "יללה, בוא לשיפודים!"
"עזוב שיפודים! בא לי קובה סלק." עונה לו זה עם הכרס ונכנס לשברולט.

בפינת נגבה עומד פועל על סולם, מחליף את נורות הרמזורים. מבריג אותן החוצה, זורק לתוך דלי פלסטיק, שולף חדשות מתיק הצד, מסיר את הקרטון, מבריג אותן וסוגר את המכסה הרמזור: גמרנו.
"סליחה אדוני, אפשר לקחת את הזרוקות?" שואלת ענת מלמטה.
"בשביל מה לך? שרופות." עונה לה.
"אני מציירת עליהם" עונה ענת.
"מהכפת לי, קחי לך."

במרפסת גורסת את הנורות במכתש, זורקת את ההברגות והתייל למאפרה העשויה ממכסה גלגל פולקסווגן, שרה "אור!"

בבוקר עוצרת השברולט האדומה לפני הבניין. ההוא עם המכנסיים יוצא. "הולך לראות אם ההיא התחפפה" אומר להוא עם הכרס.
על מעקה המרפסת פרוש דגל המדינה ועליו מגש עמוס מעמול, בקבוק קולה לייט ופתק עליו כתוב "בתאבון ולרוייה".
"הי!" צועק ההוא עם המכנסיים, לוחץ על ידית דלת הכניסה.. הדלת נפתחת, הוא נכנס לבית, יוצא כעבור כמה דקות, עוצר לייד המעמול, לוקח עוגיה, מכניס לפה, בולע, מלקק את האצבעות ואומר לעצמו: "דווקא טעים עשתה המשוגעת..."
"ניסים, רוצה מעמול?" הוא צועק לעבר המכונית.
"תביא אותה!" עונה ההוא עם הכרס. ההוא עם המכנסיים מוסר לו את המגש, מתיישב ליד ההגה והם נוסעים.

"בוא תעזור לי לפרק!" היא אומרת לסודני.
הסודני מטפס על חבית, חותך את התייל בצבת ומשליך את השלט לחצר. אח"כ הוא יורד מהחבית, גורר את השלט על המדרכה ומשעין אותו על מיכל העיתונים.
ביחד הם מנענעים את הקורות עד שאלה נתלשות ממקומן ומשליכים אותן ליד השלט.

"חלס?" הוא שואל. "בכיף!" היא עונה, "נשתה תה".

מגרשת את החתול ברגל אחת, והוא מחכך את שפמו בקפקף, אך היא סוגרת מהר את הדלת: "תילל עד שתצא לך הנשמה צאצא, נמר דמיקולו!" היא צועקת, פוסעת בצעדים חפוזים לעבר החלון, מרחיבה חרך בתריס, בודקת שאין בגן אף אחד.
מניחה את הצנצנת על הקומודה, מסירה את החיפוי מהמיטה ומתפשטת לה. ניגשת יחפה לקומודה ולוקחת את הצנצנת אתה למיטה.

משתרעת על המצעים, מצמידה את הצינצנת לשדיה, נאנחת "אויש, כמה בא לי!" מתגלגלת על המצעים לימין ולשמאל. נשכבת על הבטן, מניחה את הצנצנת קרוב לאפה, נושפת על הזכוכית ולוחשת: "פרוותי שלי, יפיפיון! חתיך קוקי!"

הזחל מזדקר בצנצנת, מקושט בפסי פלומה צהובה ואדומה, מתקפל כקפיץ, מזנק, מנסה להגיע למכסה.

היא נשכבת על גבה, מסירה את המכסה, הופכת את הצנצנת ומניחה לזחל לטפס על שדיה. הזחל מקיף את החזה, נעצר, מצטנף, ומתחיל לזחול לעבר בטנה. "חכה, קוקי שלי, תפנק את אוסי! בבקשה..."
היא מניחה אותו על כף ידה ומניחה אותו שוב בין שדיה. הזחל מזדקר, מתהפך זוחל במרץ לעבר שיפולי בטנה, והיא נאנקת: "פרוותי, נשמתי, עולמון קטנצ'יק שלי!"

החתול מילל מעבר לדלת, מגרד את המשקוף והיא צועקת לו: "סתלק קנאי! או שאני מביאה לך קפקף!"

"תראי ג'רמן, הבאתי לנו אבטיח מעזה!" הוא נכנס לוילה "סתכלי מה הם מעבירים בתעלות!", והיא רצה אליו, נרגשת: "אוסי בנמרץ, מהר מונצי!"
מונצי מניח אבטיח מוארך, מין מלפפון-גוליבר על השטיח, שואל: "מה-מו?"
"אנוש, מונצי! אנוש! לא חשוב מה, בוא נרוץ!"

ההאמר דוהר ברחובות הצרים של רמת חן בין דקלים, פיקוסים ופאפיות, נכנס בצומת, נבלע בזרם המכוניות לכוון תל השומר, והיא נאנחת: "כמו אחות היתה לי, אחות גדולה!" מקנחת את אפה, פונה אליו מופתעת: " אמרת: טפשה גדולה?"
"לא" הוא עונה, "צרה גדולה."

בכניסה דוחף ערבי אשה ברעלה על כסא גלגלים וילד קטן צועק "באבא! באבא!" דתי מתנענע מאחרי עציץ הרדוף והם רצים לדלפק. "לאן את ממהרת? היא לא תברח!" הוא מתנשף.
"איפה היא?" ג'רמן צועקת. "מי?" שואל אחות בלי להסתובב. "אוסי מרקוביץ!"
"שני משמאל, בגסיסות." אומרת האחות בלי להסתובב.

בחדר שוכבת אוסנת, לוחשת לעצמה משהו.
"מה עשו לה?" צועקת ג'רמן, "מפלצת נהיה ממנה! נשמה! תתעוררי נשמה!"

"סתכל מונצי! כולה צלקות, כיבים ומורסות! מה זה?" היא מייללת.

אסנת מניעה שפתיים נפוחות ומבוקעות.
"היא אומרת משהו! היא חיה!" צורחת ג'רמן "מי נתן לך עיין נשמה! תגידי!"
אבל אסנת רק לוחשת "אין לי כיבוד..." ראשה צונח ומונצי מנסה לאחוז בידיה של ג'רמין שתולשת שערה ומכה בחזה ביללת נכאים.

פומפדור

מסובבת את התחת לראי ובודקת מזווית עינה את קו התפר, שתמיד נתקע כשלא צריך, מושך ומפריע. ״מה שתעשי,״ אמרה לה פעם בלנקה התופרת, ״האחור זה הגורל שלך.״ בלנקה עזרה לאמא שלה עם הכפתורים, וסיפרה על ג׳ורנאל בו ראתה פעם את פומפדור מהצד.

״את יודעת יוכבת״ אמרה, מנסה להשחיל חוט במחט, ״הפומפדור הזאת היו תמיד רואים אותה מהראש עם פאה, שוכבת על שז-לונג. אבל, כשראיתי אותה מהצד, אפילו קצת, ראיתי שעם כל הקישקושים, הדנטלים והפומפונים שתלו לה, היתה דומה לך, ותסתכלי איך היתה מסובבת את כל העולם מסביב לאצבע הקטנה שלה.״

״בלנקה, אפשר לעזור לך להשחיל?״ שאלה יוכבת. בלנקה הושיטה לה את החוט והמחט.

״העיניים שלי לא מה שהין, מתוקה, אבל בגלל הדמי- סזון אין לי זמן.״

״לראות זה יותר חשוב מהזמן!״ אמרה יוכבת והחזירה לה את המחט.

״יש אנשים שרואים בזמן,״ הרהרה בלנקה כשהיא מושכת פיסת בד הפרחוני דרך מכונת התפירה, ״למשל ההיא, גברת לבון שנתנה לפומפדור נבואה עוד משהיתה ילדה שתהיה מאהבת של המלך לואיס שהיה מלך גדול בצרפת.״

״מה היה איתה?״

״קיבלה פנסיה בגלל שהנבואה התקיימה״.

״אבל בלנקה, הפומפדור הזאת היתה בחורה זולה, לא?״

״לא יפה לדבר ככה על אשה שמתה. פומפדור היתה צדקת שסעדה על שולחן מלכים, זכרונה לברכה.״

״אבל היא היתה בכלל גויה, מה קרה לך, בלנקה, שאת מברכת אחריה?״

בלנקה הנמיכה קולה והתקרבה ליוכבת ״אומרים שאבא שלה השם שלו היה פיש, ובא מיהודים אנוסים. מזה בא השכל שלה. כמה שסובבה את כולם סביב לאצבע שלה הפומפדור. נדקרתי!״ בלנקה מצצה את אצבעה ויוכבת רכנה עליה בדאגה ונשפה על האצבע כדי שתתקרר.

״למה את לא שמה אצבעון?״ שאלה.

״כי עם אצבעון אני לא מרגישה״, ענתה בלנקה.

ביום חמישי טפסה יוכבת במעלה רחוב המעגל. חתול צהוב הביט מה ממצמץ בעיניו כשנכנסה הכניסה הצדדית של פחי הזבל לדירת החדר מתחת לעמודים.

מבעד לדלת הפתוחה למחצה בקעו צלילי לחן ערבי.

״מה היללות האלה?״ שאלה יוכבת את בלנקה שהיתה שרועה בכורסתה, מקשיבה בעיניים עצומות למוזיקה שבקעה מטייפ כחול. ״באתי לקחת את השמלה שלי, היא מוכנה?״ שאלה.

״זאת לא יללה, יוכבת, זה שיר שבא מהנשמה. שיר של עינויים שבאים מאהבה.״

״זאת הקלטום ההיא?״ שאלה יוכבת והבדקה את השמלה שהגישה לה בלנקה.

״לא, יוכבת, זאתי לילה מוראד.״

״בשבילי הכל אותו דבר!״ אמרה יוכבת בקוצר רוח.

בלנקה חזרה לכורסתה. ״אלה המילים של השיר, תקשיבי:

למה עשית שאני אוהבת אותך,
אל תאשים אותי, ואני לא מאשימה אותך.
לאיפה שאני מוכרחה לברוח מהאהבה שלך,
לך, והשם יסלח לך.

כשאני מתעוררת, עם דמעות מבולבלות,
אני מתפללת בשבילך.
לך, והשם יסלח לך.

האהבה שלך היתה עינוי ורשע,
ואין אהבה גדולה מהאהבה שלי לך.
עשיתה אותי בוכה ביום הולדת שלי,
מתחרטת שאהבתי אותך,
ומתפללת לשם שיוביל אותך.״

יוכבת התישבה על הספה, ליד בלנקה ופרצה בבכי תמרורים, ״כמה שרע לי על הנשמה!״ התייפחה.

פומפדור

מסובבת את התחת לראי ובודקת מזווית עינה את קו התפר, שתמיד נתקע כשלא צריך, מושך ומפריע. "מה שתעשי," אמרה לה פעם בלנקה התופרת, "האחור זה הגורל שלך." בלנקה עזרה לאמא שלה עם הכפתורים, וסיפרה על ג'ורנאל בו ראתה פעם את פומפדור מהצד.
"את יודעת יוכבת" אמרה, מנסה להשחיל חוט במחט, "הפומפדור הזאת היו תמיד רואים אותה מהראש עם פאה, שוכבת על שז-לונג. אבל, כשראיתי אותה מהצד, אפילו קצת, ראיתי שעם כל הקישקושים, הדנטלים והפומפונים שתלו לה, היתה דומה לך, ותסתכלי איך היתה מסובבת את כל העולם מסביב לאצבע הקטנה שלה."
"בלנקה, אפשר לעזור לך להשחיל?" שאלה יוכבת. בלנקה הושיטה לה את החוט והמחט.
"העיניים שלי לא מה שהין, מתוקה, אבל בגלל הדמי- סזון אין לי זמן."
"לראות זה יותר חשוב מהזמן!" אמרה יוכבת והחזירה לה את המחט.
"יש אנשים שרואים בזמן," הרהרה בלנקה כשהיא מושכת פיסת בד הפרחוני דרך מכונת התפירה, "למשל ההיא, גברת לבון שנתנה לפומפדור נבואה עוד משהיתה ילדה שתהיה מאהבת של המלך לואיס שהיה מלך גדול בצרפת."
"מה היה איתה?"
"קיבלה פנסיה בגלל שהנבואה התקיימה".
"אבל בלנקה, הפומפדור הזאת היתה בחורה זולה, לא?"
"לא יפה לדבר ככה על אשה שמתה. פומפדור היתה צדקת שסעדה על שולחן מלכים, זכרונה לברכה."
"אבל היא היתה בכלל גויה, מה קרה לך, בלנקה, שאת מברכת אחריה?"
בלנקה הנמיכה קולה והתקרבה ליוכבת "אומרים שאבא שלה השם שלו היה פיש, ובא מיהודים אנוסים. מזה בא השכל שלה. כמה שסובבה את כולם סביב לאצבע שלה הפומפדור. נדקרתי!"
בלנקה מצצה את אצבעה ויוכבת רכנה עליה בדאגה ונשפה על האצבע כדי שתתקרר.
"למה את לא שמה אצבעון?" שאלה.
"כי עם אצבעון אני לא מרגישה", ענתה בלנקה.

ביום חמישי טפסה יוכבת במעלה רחוב המעגל. חתול צהוב הביט מה ממצמץ בעיניו כשנכנסה הכניסה הצדדית של פחי הזבל לדירת החדר מתחת לעמודים.
מבעד לדלת הפתוחה למחצה בקעו צלילי לחן ערבי.
"מה הילולות האלה?" שאלה יוכבת את בלנקה שהיתה שרועה בכורסתה, מקשיבה בעיניים עצומות למוזיקה שבקעה מטייפ כחול. "באתי לקחת את השמלה שלי, היא מוכנה?" שאלה.
"זאת לא יללה, יוכבת, זה שיר שבא מהנשמה. שיר של עינויים שבאים מאהבה."
"זאת הקלטום ההיא?" שאלה יוכבת והבדקה את השמלה שהגישה לה בלנקה.
"לא, יוכבת, זאתי לילה מוראד."
"בשבילי הכל אותו דבר!" אמרה יוכבת בקוצר רוח.
בלנקה חזרה לכורסתה. "אלה המילים של השיר, תקשיבי:

למה עשית שאני אוהבת אותך,
אל תאשים אותי, ואני לא מאשימה אותך.
לאיפה שאני מוכרחה לברוח מהאהבה שלך,
לך, והשם יסלח לך.

כשאני מתעוררת, עם דמעות מבולבלות,
אני מתפללת בשבילך.
לך, והשם יסלח לך.

האהבה שלך היתה עינוי ורשע,
ואין אהבה גדולה מהאהבה שלי לך.
עשיתה אותי בוכה ביום הולדת שלי,
מתחרטת שאהבתי אותך,
ומתפללת לשם שיוביל אותך."

יוכבת התישבה על הספה, ליד בלנקה ופרצה בבכי תמרורים, "כמה שרע לי על הנשמה!" התייפחה.

בלנקה התרוממה. "למה את בוכה? לילה מוראד התגרשה ממנו. נמאס לה מהקריזים שלו, והיו לה ילדים מבעלה השני. היא מתה באושר ואחיה אמר עליה בכותל קדיש, בואי נשתה תה נענע."

*

בלנקה נשאה את הקומקום ואחריה יוכבת עם מגש ושתי כוסות תה עם שוליים מזהבים לרחבה מתחת לעמודים.
"בלנקה, השולחן מתנדנד, אולי יותר טוב שנשים משהו מתחת לרגל הזאתי?" שאלה יוכבת. "סתכלי ליד העמודים יש שם בלטות מהרמונט של הרוסים." השיבה בלנקה, קטפה עלי נענע מהענף והשליכה אותם לקומקום.
"זה גם טוב, הספר הזה!" אמרה יוכבת והרימה ספר שהיה מונח על מכסה בלוני הגז.
"מניה שוחט, רחל ינאית בן-צבי" קראה בקול רם את כותרת הכריכה. "מי השוחט הזאתי?" שאלה ותחבה את הספר מתחת לרגל השולחן, "עכשיו כבר לא מתנדנד, אפשר לשתות בשקט."

הן בילו את אחר הצהריים ישובות על הספה הישנה בחצר. הקומקום כמעט התרוקן כשבלנקה ספרה ליוכבת על בעלה בנציון-מנשה שהיה רפד.
"את יודעת יוכבת," אמרה בלנקה, "מנשה ריפד מושבים הרבה. כל מיני אנשים היו באים אלין. ממרחקים היו סוחבים אליו וכל דבר היה מסדר כמו חדש. ראה הרבה מנשה. כתמים, קרעים, פעם אפילו דפקו עכברוש במסמר. נתפס ומת ופגרו הבאיש את כל הספה. גם היו מושבים שמרחוק לא מרגישים כלום ורק שמתקרבים ריח רע בא מהם וצריך להחליף אפילו את הקש." "ולא עוזר להשפריץ על זה משהו" שאלה יוכבת וגמעה מן התה.
"משהו לוחץ לי בגב, תסתכלי בבקשה מה זה, מותק" בקשה בלנקה. יוכבת רכנה לעברה, חטטה מאחורי גבה ושלפה כרך דהוי ועליו מודפס באותיות מרובעות "להתגייסות ולהגנה, יצחק טבנקין."
"בלנקה, את יודעת מי זה?" הושיטה יוכבת לבלנקה את הספר. בלנקה עלעלה בו ואמרה "לא יודעת, מותק, הוא לא מפה."
"אמא כבר מחכה," אמרה יוכבת, "חבל שהזמן עבר כל כך מהר!"
"כן, הזמן הוא חבית בלי תחתית, " אמרה בלנקה, "מה ששמים נעלם."
"לעזור לך לנגב את השולחן?" שאלה יוכבת.
"אני כבר מביאה סמרטוט מהמטבח" התרוממה בלנקה, אך יוכבת כבר באה עם ערימת בגדים שמצאה פזורים על גדר החי היבשה לשצד הבית.
"תראי בלנקה, כתוב פה "אתא" ו"כיתן" , את מכירה בגדים כאלה?"
"כן, ככה התלבשו פעם האשכנזים, גלבות פליסה." ענתה בלנקה.
"של מי הבגדים האלה?" שאלה יוכבת וניגבה את השולחן.
"ראיתי אותם פעם, אבל לא זוכרת מאיפה." ענתה בלנקה, "כבר מאוחר."

*

כשפינו את השולחן נכנסה אישה עם שיער קצר וסרפן מבד פפיטה לחצר ונבלעה בכניסה. צעקות רמות נשמעו בחדר המדרגות. יוכבת ובלנקה עצרו, הניחו את הקומקום והמגש על מכסה בלון הגז.
"לכי מבו או שאני חותך לך את הפרצוף, קוניפה!" הדהדה צעקת גבר.
"מה אתה עושה בבית של דודה שלי?" צעקה אישה.
"רוצה שאשים לך בקבוק?" צרח גבר.
"אמא, מה הוא עושה לי!"
האישה עם הסרפן הגיחה בריצה מחדר המדרגות, אוחזת בידיה את קרעי לבושה ומצחה מכוסה דם.

*

יוכבת ובלנקה רצו לעבר האישה בסרפן.
"מה עשו לך?" שאלה יוכבת.
"רוצה כוס מיים, מסכנה?" שאלה בלנקה.
"מישהו בדירה של דודה שלי!" צעקה האישה והצביעה לעבר חדר המדרגות. "הכל מלא סמרטוטים, מזרונים בכל מקום!"
"שתי כוס מיים קרים, זה מהפריגידר". בלנקה הושיטה כוס מיים.
"עומד בדלת, ולא נותן לי להכנס! מאיים עלי!"
"חצוף!, צעקה, "ערבי!"

"מותק, בואי נשטוף לך את הדם מהפנים, משים ספירט ונכבס את השמלה שלא ישארו כתמים," נחמה אותה בלנקה "תרגישי כמו חדשה."
"אבל אין לי במה להחליף!"
"אולי תקחי משהו משלי?" הציעה יוכבת.
"יותר טוב שאביא לה משהוא מהארון." אמרה בלנקה ושתיהן נעלמו בדלת הדירה.
האישה עם הסרפן חזרה עם פלסטר על מצחה, לבושה שמלת בית פרחונית עם כיס מפוספס בחזית. "קוראים לי חניתה" אמרה.
"יוכבת".
"נעים מאוד!" אמרו זו לזו.
"אה! " הצטרפה אליהן בלנקה,"תסתכלו, איזדרכת מסתובבת על הדשא. זה סימן טוב."
"קוראים לה "דוכיפת"" צחקקה חניתה.
"רגע" אמרה בלנקה ושבה לאחר מספר דקות עם מגש כחול ועליו שלוש כוסות קפה טורקי וצלחת מעמול.
"הקפה שלך מריח כל כך טוב, בלנקה, מה שמת בפנים" שאלה יוכבת בפה מלא.
"הל," ענתה, וכשתגמרו נקרא בכוסות מה יגיד העתיד."
"את לא חושבת שזו אמונה תפלה?" שאלה חניתה.
"אני רואה שהולך לך יותר טוב, מתוקה!" שמחה בלנקה, ומזגה את הקפה הטורקי לתוך הכוסות.
"ולמה דוקא קפה טורקי ולא חלבת קקאו?" תמהה יוכבת שנע בכסאה בקוצר רוח מימין לשמאל.
"זאת חכמה שעוברת מאמא לבת, מדורי דורות, מנהרות בבל לזמן הזה."
"אבל אולי יהיה עתיד רע?" שאלה נתיבה ומששה את הפלסטר על מצחה.

"נקרא לך ראשונה." הניעה בלנקה בראשה לכוון יוכבת, שמיהרה להציע את זכות הבכורה לחניתה שאמרה"תקראי בבקשה לכולנו ביחד".
"בסדר מתוקות!" רכנה בלנקה על הכוסות והניעה אותן במהירות. "זהו" אמרה, בחנה את משקעי הקפה ועצמה את עיניה.

"לאחת בלי מילים,
תבוא ברית מילה.

נפגשים האוהבים.
ואמא רחמנא.

אש מקרביים
תעוור בוחן"

"מה זה צריך להיות?" שאלה חניתה את יוכבת שנעה בכסאה העצבנות משמאל לימין.
"בלנקה אני מוכרחה לשירותים!" קמה יוכבת.
"בטח מתוקה, הדלת פתוחה. תורידי את הקערה עם השמלה מהמכסה".

"אז מה אני עושה עכשיו?" שאלה פתאום חניתה, "איך אני מגרשת אותו מהדירה של דודה פניה?"
"שנצעק עליו שילך מפה?" שאלה יוכבת.
"את יכולה לצעוק עליהם עד מחר ולא יעזור," הרהרה בלנקה בקול, "צריך לעשות משהו אחר..."
"אולי יש לכם עורך דין בשבילי?" שאלה חניתה.
"עורך דין זה כמו צמר גפן לכאב שיניים ; מאריך את הסבל." ענתה בלנקה. "אני הולכת לצלצל לרחמים חנוכה."
"מי זה?" תמהה יוכבת.
"בן אחותי" ענתה, "נותנים לו כבוד מרחוק."

*

אישה צעקה בחדר המדרגות : "מספיק עם היד שמה! אני מתביישת ללכת איתך ברחוב. מה את נוגעת, חלס!"
"מה זה?" שאלה חניתה.
"זאת האמא של הילדה האילמת," ענתה בלנקה, "אני הולכת לצלצל.

"טוב עשיתם, בלנקה! שתבוא עליכם ברכה איך שנפטרתם מהכלב הזה!" צעקה אישה מלמעלה.
"מקיר לקיר זרק אותו" אמרה אחת מהצד שנפנפה סמרטוט אבק.
"ומי ינקה את הדם מהשייש של חדר המדרגות? אני לא נוגעת. סכנת נפשות זה!" אמרה אישה משמאל וסגרה את התריסול במרפסת.

*

"ילד!" צעקה האישה מלמעלה, "סתכל מה זה זרוק שמה ליד הקקטוס אגבה. מה זה?"
הילד הרים ספר וקרא "בימי כליון ומרד, צביה לו-ב-ט-קין, מה לעשות עם זה?"
"שים בזבל בבקשה!" בקשה האישה מלמעלה, "תודה."

*

"כבר שלושה ימים שהוא שוכב פה, , אמרה יוכבת, "כמה זמן אפשר לסבול את זה?"
אנחה מרה נשמעה מכוון פחי האשפה.
"אני נותנת לו מיים" אמרה ויקטורי, "מצווה." היא חזרה ובידה צנצנת ריבה מלאה מיים וצרור עטוף בנייר עיתון.
"מה יש לך בפנים? שאלה יוכבת.
"סמבוסה" ענתה בלנקה.
כשחזרה לשולחן לווה אותה קול צרוד, "שוקרן! שוקרן! שוקרן!"
"למה את מאכילה אותו?" הדהדה צעקה בחצר.
"מאיפה זה בא?" הביטה יוכבת מסביבה.
"לא יודעת," ענתה בלנקה, ושלושתן נעמדו על המדרכה מול הבית והסתכלו על התריסים בחזית הבניין.
אחד התריסים נפתח קמעה.
"מה את רוצה גברת?" שאלה בלנקה.
"לא מספיק שהעיריה גרשה את החתולים עד שהלכו, שהפכו את המכסאות של הפחים ועשו בכל מקום ושמחנו שדי, ועכשיו זה? תהיי נחמדה אליו ומחר יביא את האחים שלו! תבון יבנו לנו בחצר!"

*

"איפה הדם?" שאלה בלנקה. הדלת ממול נפתחה, ואישה בחלוק בית אמרה: "ליקק הכלב של הרוסים."
"אה," ענתה בלנקה, "בואי נזיז את המזרון."
"תזהרי אין שם זריקות חשיש!" הזהירה יוכבת את חניתה.
"הזזנו את זה ועכשיו נראה מה שעשה לנו!" אמרה חניתה.
"נרים את התריסים!" בלנקה משכה ברצועת התריס. הרצועה נקרעה. "נדחוף את התריס למעלה" אמרה, "תחזיקי מהצד השני."
"ככה, לא באלכסון, שלא יתקעו!" קראה חניתה, ושתיהן החזיקו בתריס פתוח למחצה.
"בלנקה, תעזרי לנו!" בקשו ובלנקה הביאה ווזה מהמזנון.
"ומה בצד השני?" שאלה יוכבת.
"תביאי את הכושית מהגבס!" קראה חניתה.
"עכשיו יש לנו אור!" שמחה יוכבת.
"תראו איזה תוהו ובוהו עשה לנו כאן!"
יוכבת הרימה תמונה עם מסגרת דקה מהשטיח. "מי אלה?" שאלה את חניתה.
"זאת דודה פניה!" התרגשה חניתה.
"כתוב משהו מאחור!" אמרה יוכבת.
"לידידתי פניה, בהוקרה מיהושוע וושצינה" קראה.
"איזה מין שם זה "וושצינה!" תמהה יוכבת.
חניתה הניחה את התמונה על המזנון.
"צריך לזרוק את השטיח," אמרה בלנקה, "העש אכל אותו."
"מה לעשות" משכה חניתה בכתפיה, "העיקר שהכל בשקים. רק את הספה צריך להבריש."
"יוצאת חלודה מהברז!" צעקה יוכבת מהמטבח.
"תני למים לזרום!" הורתה לה בלנקה, "ואני אשפוך אקונומיקה לבית השימוש. לא להאמין מה עשה פה ההוא!"
"מישהו דופק על הדלת, תפתחי יוכבת!" אמרה חניתה. יוכבת הניחה את הסמרטוט על השיש. בדלת עמד ילד והושיט לה עציץ גרניום קטן. "זה מאמי!" אמר ונמלט במעלה המדרגות.

"איזה חמוד!" אמרה, "איפה לשים את זה?"
"בחלון על ארגז האויר במטבח," הציעה בלנקה, הביטה סביב לה ואמרה: "אוף, תודה לאל! חלס!"

*

"אני לא רוצה לישון פה בלילה הראשון לבד!" אמרה חניתה. "רוצה שאשאר פה?" שאלה יוכבת. "נראה אם יש מצעים נקיים בארון." חניתה פשפשה בארון ושבה עם שני סדינים מגוהצים וציפות. "אני חושבת שזה יספיק," אמרה, "בואי נפתח את הספה."
הספה נפתחה בחריקה. "תסתכלי חניתה, בארגז יש תקליטים!" אמרה יוכבת.
"תראי אחד" בקשה חניתה. יוכבת התכופפה והושיטה לה תקליט. "מה כתוב עליו?" שאלה.
"על הצד הראשון כתוב: קטונו מאוד, ביצוע: יוסף גולנד" אמרה יוכבת באכזבה והשיבה את התקליט למקומו. "זהו, גמרנו!" אמרה לחניתה.

באותו לילה סיפרה יוכבת לחניתה על החבר שלה שוקי שעזב אותה אחרי הצבא ונסע לפריז, וחניתה סיפרה לה על הנס שהעביר אותה מהמטבח למטעים. "אני אוהבת את החופש" לחשה, "ולא אכפת לי לטפס על סולמות."
"אני חושבת שנהיה חברות טובות" לחשה יוכבת. "גם אני!" ענתה חניתה בקול מנומנםץ

*

"סתכלי חניתה!" הצביעה יוכבת על חנות שלפניה ערימת גיגיות פלסטיק צבעוניות, מתלה כביסה, אופני ילדים ועגלת קניות צהובה עם גלגלי מירוץ, "פה יש כל מה שצריך בשקל!"

בין שורות המדפים הצרים חטטו שלוש נשים בלונדיניות עם עגילים ומכנסי שרוואל שחורות בסלי פלסטיק מלאים במסננות פח לכיורים, פותחנים, סכינים עם ידיות פלסטיק וסבוניות וורודות.
"לא לגעת!" צעקה אישה נמוכה עם תלתלי ענק ומשקפי שמש והרביצה על גב ידו של פעוט מדדה שפרץ בבכי. קשיש עם כיפה וחולצה מפוספסת אחז מול עינו השמאלית ספר תהילים מיניאטורי.
"רק סכו"ם, שלוש צלחות פלסטיק ומספיק,, אמרה חניתה.
"אלה עם הפרחים מסביב, או בלי?" שאלה יוכבת והשיבה מצקת פח גדולה למקומה על מסמר בקיר.

*

"אמא, איפה את?" יוכבת נכנסה לדירה והניחה תרמיל קטיפה אדום עטור בחוטים שזורי זהב ופיסות מראה על המדף מתחת לגרדרובה. מסך עשן סיגריות סמיך הכה בפניה כשפתחה את דלת הסלון.

תירצה היתה שרועה על כורסת עור בסלון המואפל ולפניה מגש עם בקבוק קולה גדול ומאפרת זכוכית דמויית לב מלאה בבדלי סיגריות.
"אמא, מה את עושה?" שאלה יוכבת בדאגה.
"יושבת פה שבוע ומחכה לך! מרשעת!"
"אבל אמא!" יוכבת התקרבה לכורסה.
"אל תתקרבי אלי! שטן! קצרת לי את החיים! מה זה נעלמים בלי להגיד? ואני: אולי חטפו אותך? איזה מחשבות! טלפנתי בכל העיר. ככה עושים? איפה היית?!"
"אבל הייתי אצל בלנקה!" מחתה יוכבת.
"לא מרשה לך ללכת שמה!" צעקה תרצה והזדקפה בכורסה, "היא תופרת לך שמלות שמנפחות אותך עוד יותר מה שאת. תחת של בלון היא עושה לך! פורים היא עושה ממך!"
"והכרתי שמה את חניתה שדודה שלה מתה ותפסו לה את הדירה..." התחננה יוכבת.
"לעזזל את והחניתה,והדודה, והדירה. נכד אני רוצה ממך! ימח שמך!"
"אבל אמא, אין לי חבר! מה את רוצה ממני" יבבה יוכבת.
"אין לך? אז למה לאחרות כן יש? תחפשי, תתאמצי!"
"אבל מאיפה?" קולה של יוכבת נשנק מדמעות.
"תלכי, תצאי, תסתובבי ברחוב, תסעי באוטובוס.
בשביל מה יש לך עיניים? תעשי!"
"בשביל מה יש לך ידיים? תגעי!"
"בשביל מה יש לך גוף? תתקרבי!"
"אבל!"
"לא אבל! נכד אני רוצה ממך. לחבק ולנשק. אני לא מרשה לך יותר להרוג את הזמן. נדרתי נדר! כמו שאני תרצה, אני לא משלמת יותר למכללה. נגמר אצלי עם הכיף!"

בפינת הרחוב, עטור עצי פיקוס באים בימים ניצב בניין שאת כניסתו עטרה שורת עמודי בטון עגולים בחצי מעגל ועליהם חיפוי אלומיניום מוזהב. מימין ומשמאל דלתות הזכוכית המולטת עמדו עציצי בטון גדולים עם עיטורי זרים ורגלי אריה ובם שני דקלי נולינה. בין גג הכניסה לשרידי הקומה הראשונה שעליה ניכר צל אותיות הכתובת "מועצת פועלי רמת גן" הבהבה מסגרת מרצדת של שלט ניאון ועליו הכתובת "המכללה להצלחה".

תקשיבי נשמה! בשביל הצלחה צריך השקעה. אי אפשר להצליח בלי להשקיע. מצטמצמים בשביל העתיד, לא? המצויינות לא באה מהידיים בכיס! מזל זה דבר אחר. עם זה נולדים; כל אחד והכוכב שלו, אבל יש אנשים שלוקחים את המזל בידיים, שאומרים לעצמם: "אני רוצה להצליח! אני רוצה לעשות מעצמי משהו. אני רוצה להיות בעשירון העליון!
תסתכלי על האנשים מסביב. אם משה קרשו לא היה רוצה להצליח, היה לנכדים שליו היום חצי מדינה? לא. את מסכימה איתי? היא היה נשאר בחנות מכולת שלו בסלוניקי. ולמה? כי בלי מצויינות ומוצלחות מה נשאר? מסכנות. לא נכון?"
"אבל אמא שלי לא מוכנה לשלם..." יוכבת נסתה לקטוע את שטף דברי פקידת הקבלה.
"תשמעי, מאמי, תסתכלי על פנינה רוזנבלום, או תום קרוז.
אבא שלה ברח מהבית כשהיתה ילדה. חיו מירקות ברֵרה בשוק בפתח תקווה. מהיד לפה. לאן היתה מגיעה בלי מוצלחות? לכביש. אבל הרצון במצויינות. הדחף הזה לקדימה, לעוד, ליותר. הפירגון העצמי. זה מה שעשה ממנה משהו. שום דבר לא יכול להפיל אותה. התגרשה? התחתנה. התגרשה? התחתנה עוד פעם. ככה זה. ואת, יוכבת, מרימה ידיים? זה לא הולם אותך!"
"אבל אמא לא מוכנה..."
"לא רוצה הצלחה? לא צריך!" פקידת הקבלה כווצה את שפתיה בהתרסה והסתובבה לכוון המרכזיה: "המכללה לחצלחה, שלום!"

*

"מאיפה אמצא עבודה?" יוכבת עמדה באמצע המדרכה ולא ידעה אם לפנות ימינה או שמאלה. "מה יש לך, נשמה?" שאלה אותה אישה עם אבטיח ופלפלים, "לא מרגישה טוב?"
"קצת.." ענתה יוכבת והסמיקה.
"אל תדאגי! השם יעזור!" אמרה, הרימה הת האבטיח והפלפלים והלכה.

*

בחלון הראווה של "סלון חן" ראתה פתק צמוד למייבש שיער ישן וגמלוני ועליו כתוב:
"דרושה עובדת חרוצה. הדרכה במקום. לפנות לברכה."
"כן מותק, את מי את מחפשת?" שאלה אותה אישה גבוהה עם רעמת תלתלים שחורים, שמלת תחרה שחורה קצרה וסנדלים עם רצועות מוזהבות ואבן כחולה באמצע.
"אני בקשר לעבודה." אמרה יוכבת ונכנסה בהיסוס לחנות.
"ברכה! את גומרת אותי?" שאלה אישה עם פנים קמוטים, ראש עטוף בנייר אלומיניום וחלוק פרחוני ארוך.
"רק רגע, נהדרת!" אמרה ברכה ליוכבת.
ברכב קווצה את נייר האלומיניום בידה לכדור, קלעה אותו לסל האשפה והחלה לחפוף את ראש הזקנה.
"חם, מאמי?" שאלה.
"ברוך השם." ענתה הזקנה.
"אז אני אלמד אותך איך מורידים שיער בשעווה, מסירים שפם בסוכר ומעצבים גבות שלא יהיו מחוברות או פרועות?" אמרה ברכה ליוכבת שעמדה מאחריה, והשליכה מבט על השתקפותה בראי.
"וזה לא כואב?"
"בטח, נשמה," אמרה ברכה, "אבל יוצא לך חייר מזה. אחר כך את בן אדם חדש. בלי שפם את נשית, קטיפתית, לא צודקת מאמי?"
"בטח, כפרה." ענתה הזקנה והקפיצה את הכפכפים על רגליה שתלו לצדי הכסא בתנועות מהירות.
ברכה הסתובבה, סרקה את יוכבת מלמעלה למטה ואמרה: "אז תבואי מחר בעשר. תביאי קפקפים. החלוק עלי."

*

אנחנו הולכות לעשות קניות" אמרה חניתה לבלנקה, "להביא לך משהו?"
"הבאתי את הרשימה" הצטרפה אליה יוכבת עם סל פלסטיק גדול.
"תביאו שני קישואים גדולים, ועדבניות. מהבררה תביאו." ענתה בלנקה והרטיבה את קצה החוט

ברוק.

*

שלושת הנשים התקרבו לדמות ששכבה ברווח בין פחי האשפה לגדר.
״הוא עוד פה״״ התרגזה חניתה.
״לאן ילך?״ שאלה בלנקה והניחה לידו קופסת שימורי מלפפונים מלאה בתבשיל קישואים ועגבניות באורז. ״פי הנא ושיפא!״ אמרה לו.
״שוקרן!״ ענה קול חורק.
״את מדברת איתו!״ התרגזה חניתה.
״אל תכעסי, חניתה״ אחזה יוכבת בכתיפה, ״חנוכה גמר אותו!״
״אחרי המכה באה הסליחה״ אמרה בלנקה והזדקפה, ״בואו נשתה קפה.״

*

״תראי מה הבאתי!״ חניתה נכנסה לדירה ובידיה שתי חבילות עטופות צלופן.
״רגע, אני רק גומרת לנקות את העוף, מלא נוצות״ ענתה יוכבת מהמטבח.
״תנגבי ידיים ובואי!״ קראה חניתה ושלפה מעטיפות הצלופן שתי ציפות עם פרחים גדולים אדומים וכחולים על רקע צהוב.
״קיבלתי מהמוכר בפינה. אף אחד לא רצה לקנות. עומד אצלם שנים.״ חניתה מתחה בגאווה את אחת הציפות. יוכבת מתחה את השניה.
״את יודעת מה?״ הרהרה יוכבת, ״אפשר לעשות מזה גלימה אפריקאית.״
״יוכבת, את רוצה שיצחקו מאיתנו?״ צחקקה חניתה.
״למה? בשביל פה. נסתובב בדירה שלנו בכיף, זה נורא אוורירי. תביאי מספריים.״
״תיזהרי! אל תקלקלי אותם!״
״תראי רגע!״ סובבה יוכבת את חניתה בכתפה. ״זהו. נורא מתאים לך. כמו מלכת שוא.״
״להוריד?״ שאלה חניתה.
״כן.״ ענתה יוכבת, ״אני הולכת רגע להביא לבלנקה שתתפור את התפר.״

*

כשפתחה יוכבת את דלת הדירה הדהדו צעקות בחדר המדרגות.
״היא שוב פעם צועקת על הילדה שלה!, התרגזה חניתה.
״היא נוגעת כל הזמן ומצביעה של אנשים. בושה, לא?״ אמרה יוכבת, אך חניתה הסתובבה ואמרה ״גם אני נוגעת. אז מה?״

*

״תראי מתוקה!״ הראתה יוכבת לחניתה את הציפות. ״איזה תפר היא עשתה! ממש לא מרגישים, ובצדדים אפשר להוציא את הידיים. לא יפה?״
חניתה ויוכבת עמדו זן מול זו במערומיהן. ״עומד לך הציצי!״ צחקה יוכבת.
״גם לך...״ ענתה חניתה בקול עמום.

*

״את הדבר הזה אני קוראת לחתיכות!״ צעקה תרצה, ״ושורפת במאפרה!״ הסלון נמלא בעשן.
״זהו! היתה לי בת. מתה. אני יושבת עליה שבעה.״
תרצה הוציאה מפות מהמזנון ותלתה אותן על הראי והתמונות. אחר כך הפכה את ששת הכסאות על השולחן וגררה את המזרון של הספה לפינה.
״פה אשב שבעה על הבת שהיתה לי!״ בכתה תרצה, ״גלמודה נשארתי בעולם הזה, ערירית.״
הטלפון צלצל. תרצה רצה לטלפון והרימה את השפופרת. ״מונייק?״ יבבה לאפרכסת, ״קיבלת את ההזמנה?״
״אתה מבין איזו בושה היא עושה לי?״
״מזל שאמא לא בחיים, בקבר היתה מתהפכת!״
״דבר כזה!״
״אצלי היא גמרה!״
״אין!״

"שימי לן מהסמבוסה על העיתון, שיאכל." אמרה בלנקה ומלאה את חזה העוף בתערובת אורז ורסק עגבניות, "עכשיו אני תופרת את העוף!"
"ואיך קוראים לזה?" שאלה יוכבת שהניחה שתי סמבוסות זהובות על פיסת נייר עיתון.
"תבית וול חשווה."

"שוקרן!" עלה קול צרוד מהפינה כשהניחה יוכבת את הסמבוסה על נייר העיתון לפני פחי האשפה.
כשחזרה אמרה חניתה: "בקיבוץ היינו מכינים סלט וולדורף. ועכשיו להוסיף את תפוחי האדמה והביצים?"
"לא, קודם צריך לטגן בצל."

*

הילדה החרשת בכתה בכניסה לבית. "תוציאי כבר את היד מהתחתונים! נמאס לי ממך!" צעקה השכנה ומשכה ביד הילדה שרקעה ברגליה ביללות מוזרות. "בבית אנעל אותך! בכלוב תשבי! חיה!"
הן הביטו מבעד לסורגי חלון המטבח.
"זאת התעללות לשמה!" התרגזה רוחמה.
"מסכנונת הילדה!" אמרה יוכבת.
"לא יפה ככה, גברת!" מחתה בלנקה.
"זה לא עניין שלכן. כולכם יודעים ממכם, בלי כבוד! לי יש!" ענתה השכנה ומשכה את ביתה אחריה במעלה המדרגות.

*

יוכבת חזרה עם הקציצה. "הוא לא פה!" אמרה. "אני מסתכלת מאחור." אמרה חניתה."
"הוא לא פה!" אמרה לאחר מספר דקות.
"הלך." אמרה בלנקה.

יוכבת הרימה חבילה עטופה בסמרטוט בקצות אצבעותיה. "זה כבד!" אמרה.
בלנקה פתחה את קשרי הסמרטוט ומתוכה נפלו על השולחן מטבעות, שרשראות זהב וקמעות.
"סמללה!" ספקה בלנקה כפות ידיה.
"מאיפה זה?" שאלה חניתה.
"יש פתק בפנים!" קראה יוכבת.
"תקראי!" בקשה בלנקה בקול רועד מהתרגשות.
"זה כתוב עם ט במקום ת. - כתוב "טודה!"
"מהר!, אמרה בלנקה, הביטה לימין ולשמאל, עטפה את המטבעות והקמעות בסמרטוט. "שלא יראו." אמרה.
"בגלל העיניים?" שאלה יוכבת.
"מי מאמין בדברים כאלה?" שאלה חניתה.
"בגלל המשטרה," עמתה בלנקה, "אנחנו עשירות."
הן ישבו סביב לשולחן בחצר ושתו תה נענע. "הטובה הולידה ברכה" הרהרה בלנקה בקול.

*

בתום השבעה קמה תרצה מהמזרון והלכה למטבח. היא פשפשה בארון מתחת לכיור, הוציאה בקבוק והניחה אותו על השיש. מהמגירה הוציאה טוש שחור ולקחה את הטוש ואת הבקבוק עמה לסלון.
היא נעמדה מול הראי חשפה את בטנה ביד ימין, וביד שמאל כתבה על בטנה באותיות גדולות:
"דליק".
"זהו זה!" אמרה וחזרה לסלון, "נגמר הסיפור שלך, תרצה!"
היא חלצה את הפקק ולגמה מהבקבוק בפנים מכורכמות. לאחר שרוקנה את תוכן הבקבוק השתרעה על המזרון ועצמה את עיניה, אולם פתאום אחזה בה עווית והחלה להקיא. היא נסתה לזחול לעבר השירותים. פרפורי הגסיסה אחזו בה בהול.

*

הילדה האילמת יבבה בחדר המדרגות. "חיות! לא בני אדם פה! תראו מה עשו לה!" צעקה האם. היא הרימה את חולצת הקריקו של הילדה ומתחתיה הופיע כרס קטנה דמויית אגסץ"
"מ-מ-מ-מ-ם!" יבבה הילדה.
"למשטרה אני הולכת, לטלביזיה! שכולם יראו מה קורה פה! שקט לא אתן עד שיתפסו את זה שעשה את זה!"
"בואי!" צעקה וגררה אחריה את הילדה, "אני עושה בלגן!"

*

על גסות פרי הארץ

מהלך רב זונדלה בסמטאות השוק, ידיו משוכלות מאחרי גבו, סוחב את רגלו הימנית מאחריו ומחפש מילים. ״מלפפונים״ מסתכל על ערימת מלפפונים. ״מ״ אומר הפה. ״מה?״ שואל המוכר. זונדלה משיב לו בחצי חיוך ומשרך דרכו הלאה.

״צנון״, מסתכל על ארגז צנונים. ״אחלא, לא?״ שואל אותו המוכר, מחזיק לו צנון מתחת לאף. ״נ״ אומר זונדלה. ״מה ״נ״? שואל המוכר, ״מה?״ ״עזוב נחום!״ אומרת לו אשה עם מטפחת, ״תן שמיר. מנגולד יש?״

עשן אוטובוסים מכה בפניו. רעם מנועים מהדהד באזניו. אשה צועקת בסלולרי: ״לא שומעת!״ איך הדעת מתענה בנתיבות העיר. קליפות גרעינים, זו אחר זו מסמנות נתיב לצעדים. צעד אחר צעד מגיע למכסה ביוב. ״עירית תל-אביב״ - ״ביב״ אומר והראש מסתובב בסחרחורת עיגול הברזל. נושא עיניו: סבך שרשי אויר של עץ פיקוס נשלח לעברו ולא מגיע. איזה ימים אלה? האמבולנס נוסע לנצח. עיניים מפוחדות משוטטות על פני תאוצת התקרה, והחורים בחיפויים הופכים שורות, פסים. ״שבץ״. ציפצופים שורטים בנשמה שמתעלגת בקומקום הדעת, נשנקת מריח בשר חרוך ודם קרוש. היד, ממששת, זוחלת מהלחי לרקה. האור הפנימי מצייר פרסה: זה המזל שלו, שכחה, עלגות.

פיסח ברחובות הכרך רואה עגבניות ובלונדינית אוחזת מלפפון בידה, זרועה חלקה ושזופה עטורת צמידים אדמדמים. גבר לבוש גופיה צמודה תחובה במכנסיים קצרים מתחת לאבזם נחושת דמוי ראש סוס. שוקים עבות ושעירות נעלמות מתחת לקרשי הדוכן, מביט במשקפי השמש שלה, מעביר את המלפפון בין אגודל לאמה, צוחק צחוק אילם. היא, מסבה את ראשה והולכת. ״מהשלך?״ צועק הרוכל אחריה.

דוחפים ודוחקים בו. קורא בצד שמאל: ירך, עכוז, יד מתחככים בו, סל דוחק בו ומשהו: עגלה מקרטעת לצידו וסלרי רטוב מכה בידו. מימין: כלום. מושך את הרגל אל דוכן החלווה, אל הפיות הנפערים, בולעים גושי חלווה, אוחזים בהם בין אמה לקמיצה ואגודל זקור. ״שברת לי שן עם החלווה שלך!״
״זה סוכר!״ ״ זאת חתיכת קליפה של אגוז!״
״בוא נלך, נמאס לי מפה!״

נער שואל ״בכמה החצילים?״ ״כמה לתת לך?״ שואל מוכר שמן עם סינר מרובב, אוחז שני חצילים בידיו, מצמיד ומרפה אצבעותיו מבשרם. הגבעולים השעירים מסתירים מגרפת פלסטיק תלויה על חבל. המוכר מעביר את קצה לשונו ביו שפתיו. הנער מסמיק ונעלם.

הלאה, הלאה, גורר את רגלו במורד הרחוב. זבוב זהוב נעלם בחור קרוע בדופנה של קלבסה. מוכר קרח מדבר עם רוסיה, תוחב אצבע לחור ושולף אותה לאט, לחה, רירית.
״שלוש שקל זה לא ארבע! לא עושים! לא יפה!״ היא טוענת.
סוחב את הרגל מעבר לכביש, לדקלים ולמעקה, במורד המדרגות, בחול בין שברי בקבוקים, גושי זפת ועשבי ים לגלים.

באלנבי למעלה חסרים שלבים בתריס. פיסות וילון תולות מהקרניז. על מזרון פסים שוכב זונדלה בוהה בוינטלטור שלא זז אף פעם, מצר את צער גסות פרי הארץ. איך יבואו גאולה, תחייה ורפואה שלמה וכצעקתה?

נשען על יד שמאל נע על צירו, מושך את רגל ימין מהמזרן לרצפה. נשען על השולחן, מתיישב על כיסא פלסטיק, מפשפש בקרטון, שולף ממנו פיסת נייר עטיפה חום, מניח לפניו ומיישר במרפקו. מצנצנת מוציא עפרון, מלחלח קצהו בלשונו, כותב בשמאלו באותיות גדולות ועקומות.

כששיים את מלאכת הכתיבה, קפל במרפקו, שם בכיס מעילו ויצא מחדרו סוחב את רגלו הימנית מאחריו במורד המדרגות.

*

מכונת המציאות של לייבניץ

פתאום היא צועקת לי ברחוב: "אמא! תסתכלי, עומדת עז על המרפסת!" וכמו שאני מסתכלת עליה הזקן שלה מתנופף ברוח, כמו מין טרוצקי כזה, נושא נאום לפני הפועלים, לעוברים ושבים, "מה! מה!" לאוטובוסים ולכל הרוחות. ואז מתרומם התריס ומישהו מושך את העז פנימה. "אמא, אין עז!" "נכון, מתוקה שלי," אני עונה לה, "עכשיו כבר אין." "אין!" היא מתגלגלת מצחוק ומוחאת כפיים קטנות ומתוקות, "אין עז!"

העז עומדת על המזנון ולועזת אבגיור עם זיגזגים חומים, צהובים, אדומים. "שתתחשמלי!" אני צועק עליה, "נמאס לי ממשחקי הכח שלך! בואי פה!" והיא: "מה!" "אז לא צריך טובות!" אני צועק עליה, "אני עושה ביד, בלעדייך!"

"אחד, שניים, שלוש, ארבע", סופר את המרצפות בסלון, במדרכה, בתחנה המרכזית באוטובוס למטולה. "לעפולה?" היא שואלת אותי ואני כבר מסתכל לכוון אחר. ירקות יש בכל מקום, לא רק בסל שלך. וזה שאת סוחבת את הכל ונאנחת עם התחבושות האלסטיות על הרגלים העבות שלך זה לא אומר כלום: אני נוסע למטולה.

בבוקר, אני נושא עיני אל ההרים. משמאלי בית המושל, קודר כמו הזמן, ומימין למעלה מטפסת דרך הלאה ונאלמת בין האלונים. העיין מטפסת בין החורבות, אל הפסגה. שם עובד גבר ערום על גג. לא טיפסתי, לא שאלתי. נפרדתי מקרן אור במעלה הר, וכבר הייתי חולף על פני גבעות ועמקים, רפתות פרגיות ושדות חמניות ודגנים, בדרכי אל המקום.

שני כווני אויר ומחנק. שבעים מטר מרובע, צרים כמו בלטה של שלושים על שלושים. על שולחן התיק אני שוטח מגבת מטבח ושם עליה את "המציאה": מכונת חישוב "וולטר", תוקע את התקע בחשמל כדי לבדוק אם עשרים ועוד עשרים פחות ארבעים זה אפס.
"תזהר שלא תסרוט את השולחן עם הגרוטאות שלך!" היא צועקת מהמטבח. בשר חרוך, פירה וכרובית: זה כל מה שיש להיום.
"והאקסיומות האחרונות של המתימטיקה?" אני שואל את עצמי. זאת רק תחילת הדיאלוג. "מה!" אני אומר לה. "על ה"מה!" הזה תשלם אצלי ביוקר!" היא אומרת. אלה העצבים, סוף התבונה, הולדת הנבואה והקללה.

מטרטרים גלגלי שיניים, בזמן הזה אפשר לטחון קציצה, עד שבאה התשובה: בשר, לחם יבש, בצל וביצה. אלה אמיתות היסוד של המתימטיקה. החמר: גלגליי שיניים, קפיצים וברגים במקומות הנכונים, מקשרים בין קצות האצבעות לתבונה הטהורה, נותנים תוצאה שניתנים לבדיקה אמפירית. נבדוק אותה עכשיו במבחן המציאות.

"אמא, יש לך אפונה?" אני שואל אותה, והיא מקנחת את הידיים במגבת המטבח. "אפונה באמצע הכלים?" היא שואלת, "תיקח לך שמנת מהמקרר."
אבל אני צריך אפונה. שם ערימת אפונה באמצע השולחן ומתחיל לסדר את האפונים בשורות, עשרה בשורה. עשרים פלוס עשרים פחות ארבעים נותן כלום. "סוס!" אני אומר לעצמי.
"את השום אני צריכה למחר!" היא אומרת מהמטבח ומגרדת מחבת בכף מרק.

"מתי תתחתן?" היא שואלת, "השתגעת? בגיל שלך משחק באפונה?" ומספרת לי את הסיפור על בן דוד משדה יעקב שהיה גאון במתימטיקה. בגיל שש עשרה התחיל לסדר הכל בשורות. אפילו את הירקות בסלט עד ששמו אותו בבית משוגעים, ואם הוא לא יצא משם, הוא יושב שם עד היום.

"היה היה" זאת אומרת "שלוש ארבע" "וזה תקף?" אני שואל אותך, יושבים על הדשא גב אל גב. "בטח!" אתה עונה לי, "העתיד מאחורינו!"

*